

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

Катедра загального мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
загального мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри Ф.С. Бацевич

Силабус з навчальної дисципліни

«Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни»,

що викладається в межах ОПП «Українська мова та література»,
«Літературна творчість», «Фольклористика», «Прикладна лінгвістика»

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

**спеціалізацій: 035.01 Українська мова та література,
035.09 Фольклористика,
035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра загального мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки. Спеціальність – 035 Філологія. Спеціалізації – 035.01 Українська мова та література; 035.09 Фольклористика; 035.10 Прикладна лінгвістика
Викладачі дисципліни	Професор кафедри загального мовознавства, доктор філологічних наук Г.П. Мацюк
Контактна інформація викладачів	https://philology.lnu.edu.ua/employee/matsyuk-halyna halyna.matsyuk@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Онлайн-консультації (halyna.matsyuk@lnu.edu.ua)
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/mova-ta-identychnosti-v-ukraini-dynamika-zmin-v-roky-rosiysko-ukrainskoi-viyny
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізацій 035.01 Українська мова та література; 035.09 Фольклористика; 035.10 Прикладна лінгвістика. Ця дисципліна викладається для освітніх програм «Українська мова та література», «Літературна творчість», «Фольклористика», «Прикладна лінгвістика» в 2-му семестрі в обсязі 3 кредити ЄКТС.
Коротка анотація дисципліни	Актуальність курсу визначена потребою розвитку лінгвістичного та міждисциплінарного підходів до ролі мови у формуванні різних видів ідентичностей в Україні під час війни 2014-2023рр. (теоретичний рівень знань), а також необхідністю застосування знань курсу на рівні практики. Курс пов'язаний із формуванням засад української національної та громадянської ідентичності засобами лінгвістичного знання, критичного мислення і навиків самостійного аналізу ілюстративного матеріалу. Водночас дисципліна «Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни» ілюструє розвиток теорії в предметному полі соціолінгвістики в єдності із міждисциплінарним аналізом.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – в широкому контексті знань про мову та суспільство розкрити динаміку взаємодії мови та української національної та громадянської ідентичності в час АТО, ООС і повномасштабного вторгнення країни-агресора в Україну. Цілі курсу – обґрунтувати лінгвістичний та міждисциплінарний підходи до вивчення взаємодії мови та ідентичностей, а також розкрити досвід вивчення цієї взаємодії і систематизувати нові

	<p>аспекти аналізу в українській науці; пояснити прикладну роль взаємодії цих понять у реалізації діяльності філологів на робочому місці та як майбутніх волонтерів з утвердження української національної та громадянської ідентичності (див. Закон України Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13. 12. 2022).</p> <p>Завдання: розкрити зміст поняття «ідентичність», види ідентичностей, їх реалізацію у світі та в Україні, законодавчі та соціокультурні показники ідентичності, динаміку взаємодії понять <i>мова -ідентичність</i> у час війни.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>I. Основна</p> <p><i>Аналітичний звіт</i> «Протидія російській інформаційній агресії: спільні зусилля задля захисту демократії. 17 квітня 2015. https://ms.detector.media/dokumenti/post/13056/2015-04-17-analitychnyy-zvit-protydiya-rosiyskiy-informatsiyny-agresii-spilni-zusylyya-zadlya-zakhystu-demokratii/</p> <p><i>Артюшенко О. М.</i> Українське суспільство в умовах гібридної війни//Гілея. Випуск 102.2015. С 230-232. http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_102_60</p> <p><i>Беліцер Н.</i> Регіональна ідентичність і регіональний сепаратизм у сучасній Європі. - http://www.ucipr.kiev.ua/publications/regionalna-identichnist-i-regionalnii-separatizm-u-suchasnii-evropi</p> <p><i>Вишняк О.</i> Історичні регіони України: критерії типологізації, соціокультурні відмінності та політична свідомість / О. Вишняк // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2015. – № 2. – С. 17–37.</p> <p><i>Воропаєва Т.</i> Українська мова як базова основа національної ідентичності. - http://ukrbulletin.univ.kiev.ua/Visnyk-11/Voropayeva.html</p> <p><i>Воропаєва В. Г.</i> Проблема кризи ідентичності в умовах глобалізації та інформаційного суспільства// Гуманітарний вісник ЗДІА. 2011. №46.</p> <p><i>Гладяк Т.</i> Європейська ідентичність у документах Євросоюзу. - http://www.lnu.edu.ua/personal/mdlviv/visnyk/15/identycznistj.html</p> <p><i>Грицак Я.</i> Руслан, Богдан, Мирон: три приклади конструювання ідентичності серед галицьких русино- українців. - http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um8/Statti/2HRYTSAK%20Yaroslav.htm</p> <p><i>Грицак Я., Комаров О.</i> Шлях становлення української ідентичності. К., 2021.</p> <p><i>М. Гримич.</i> Мовна ідентичність українців Бразилії : історія досліджень// http://archive.ndiu.org.ua/fulltext.html?id=2199</p> <p><i>Дацюк С.</i> Нариси української ідентичності // Українська правда, 2014</p> <p><i>Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. Ольги Бігун. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г. М., 2021. 295 с.</i></p> <p><i>Каліманова О. О.</i> Змістовий складник уроку літератури як засіб формування національно-культурної ідентичності учня//Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020.Випуск 75</p> <p><i>Колодій А.</i> Радянська ідентичність та її носії в незалежній Україні. Ч. 3.- http://politicalstudies.com/?page_id=492</p> <p><i>Кубайчук В.</i> Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004.</p> <p><i>Кулик В.</i> Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. –К., 2010.</p> <p><i>Масенко Л.</i> Мова і суспільство: постколоніальний вимір. – К., 2004. – 163 с.</p>

Мацюк Г. Безпековий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти. Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 68–76

Мацюк Г. Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавців: штрихи до образу українського суспільства першої третини ХХ століття. *Studia Ucrainica Varsoviensia*. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216.

Мацюк Г. Етапи розвитку української соціолінгвістики. *Соціолінгвістичні студії* / за ред. Л. Ставицької. Київ, 2010. С. 17–22

Мацюк Г. Образ мови в суспільстві: методологія конструювання в науковому дискурсі Я. Б. Рудницького (1910–1995). *На сторожі слова* : зб. наук. праць на пошану професора Василя Грещука. Івано-Франківськ, 2019. С. 203–213.

Мацюк Г. Про модель мовних ситуацій з ознакою ‘депортація носіїв мови’: фрагмент із соціальної історії української мови в І Світову війну// *Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика: монографія* / за ред. Г. Мацюк, І. Митнік, П. Юзвікевича. Wydawnictwo IKiRBL Warszawa – Lwów – Wrocław Siedlce 2022. С 117-128.

Мацюк Г. Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів). *Україноцентризм наукового сумління* : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліга-Прес, 2014. С. 539–565.

Мацюк Г. Соціолінгвістика як інтеграційний напрям досліджень в умовах сучасної парадигми: міжнародний досвід й українська перспектива. *Наукові записки НаУКМ. Філологічні науки (Мовознавство)*. Київ, 2012. Т. 137. С. 28–34.

Мацюк Г. Мовна ситуація в екстремальних умовах повсякденності: роки ІІ Світової війни // *Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна* : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – с. 86-11.

Мацюк Г. Соціолінгвістичне “зчитування” світу повсякденності: мовні практики українців Холмщини і Південного Підляшшя в Першу світову війну (1914–1918 рр). *Мовознавство*. 2021. №4. С. 17–44.

Мацюк Г. *І Митнік*. Динаміка комунікативної компетентності фахівця-україніста в контексті вимог сучасного соціокультурного і політичного середовища України і Польщі. *Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht = Діалог мов – діалог культур*. Україна і світ : IX Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики (München, 1-4 November 2018 r.). München : LMU, 2019. С. 101–111.

Мова і вибори: україномовні часто голосують за владу, російськомовні за опозицію. - http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/43086/Mova_i_vybory_ukrajinomovni_chasto_golosujut_zh_zh_comment_id=105539776294847_9200

Нагорна Л. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. – К., 2011

Оліфер О. Проблема взаємозв'язку мови та ідентичності особистості/// *Вісник Львівського університету . Серія філос.-політол. Студії*. 2018. Вип 20. С 67-72.

Олексенко Р., Ю Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7898>

Релігійно-церковна динаміка в Україні : особливості 2021року// 02. 11. 2021. Національний інститут стратегічних досліджень <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyy-rozvytok/relihiyno-tserkovna-dynamika-v-ukrayini-osoblyvosti-2021-roku>

Сінкевич О. Б. Реклама як засіб конструювання ідентичності суб'єкта масової культури // Гілея: науковий вісник. – 2014. – Вип. 90. – С. 287-291

Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021

Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К. : НІСД, 2011.

Тищенко Ю. Війна та ідентичність// Вісник «Твій вибір- 2014. Парламентські вибори». С. 7-11. - http://www.ucipr.org.ua/userfiles/Tvij_Vybir2014_VR_N1_policy_identity.pdf

ТищенкоЮ. Політика ідентичності у виборчому процесі. Позиції політичних партій №1. Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2014

Трансформації соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях (АР КРИМ, ОРДЛО). Напрями, тенденції політики ідентичності з боку РФ, порушення прав людини// 15. 05 2019. Інститут стратегічних досліджень.

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/transformacii-socialnikh-identichnostey-na-timchasovo>

Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк; упоряд. Г. Боряк, В. Баран, Л. Гісцова, Л. Демченко, О. Музичук, П. Найденко, В. Шандра; НАН України, Ін-т історії України; Укрдержархів, ЦДІАК України. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2013.

Харчук Р. Національна ідентичність і переживання історії.// zbruch. 06. 09. 2021.

Шестакова О.М. Нікнейм як засіб конструювання віртуальної ідентичності в електронному дискурсі чата // Методологічні проблеми сучасного перекладу: Суми, 2009. — С. 135-138.

Як Росія знищує ідентичність українських дітей на окупованих територіях. Та чому це варто називати індоктринацією// 15 лютого 2023. LB.ua.дорослий погляд на світ//

https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/545996_yak_rosiya_znishchuie_identichnist.html

Matsyuk H. Multicultural Aspects of Names and Naming in the Ukrainian Greek Catholic Church: The Thematic Group “the Names of New Saints”. Names and Naming / Felecan O., Bughesiu A. (eds). Palgrave Macmillan. 2021. P/ 57-72https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-030-73186-1_5

Matsyuk H. Towards the typology of language situations in historical sociolinguistics: the development of language situation in Reichskommissariat Ukraine (1941–1943). Лінгвістичні студії = Linguistics Studies: зб. наук. праць / гол. ред. Ж. Краснобаєва-Чорна. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 41. С. 283–300. . DOI 10.31558/1815-3070.2021.41.29

2. Законодавство

Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної. Від 25. 06. 2019.

Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022).

Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів(15. 06 2023)

3. Опитування: ресурси, дослідження

Динаміка суспільно-політичних поглядів в Україні. 19–30 листопада 2015 р. [Електронний ресурс] // Соціологічна група «Рейтинг». – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/2015_11_national_oversample_ua_combined_natl_and_donbas_v3.pdf.

Динаміка ставлення до Голодомору 1932-1933 рр. СГ «Рейтинг». - http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/holodomor_rg_112016.pdf

Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни// 10. Березня 2023. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. <https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyni>

Ставлення українців до свята 8 березня. СГ «Рейтинг» . - http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshenie_ukraincev_k_prazdniku_8_marta.html

Ставлення українців до перенесення святкування Різдва. СГ «Рейтинг» . - http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshenie_ukraincev_k_perenosu_prazdnovaniya_rozhdestva.html

Дослідження. СГ «Рейтинг». - <http://ratinggroup.ua/research/ukraine/>

Соціологічне дослідження до дня незалежності : уявлення про патріотизм та майбутнє України (16-20 серпня 2023)// https://ratinggroup.ua/research/ukraine/soc_olog_chne_dosl_dzhennya_do_dnya_nezalezhno_uyavlennya_pro_patr_otizm_ta_maybutn_ukra_ni_16-20_se.html

Російський погляд на Майдан та війну на Донбасі в Україні не прижився. Соцопитування. <https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/13622/2015-07-02-rosiyskiy-poglyad-na-maydan-ta-viynu-na-donbasi-v-ukraini-ne-pryzhyvsya-sotsopytuvannya/>

Російсько-українська війна. Суспільство і дерусифікація: 30 січня 2023. Опитування. засудження СРСР, дерусифікації, Майдан- як змінюється ставлення українців до політики національної пам'яті на тлі російської агресії. <https://dif.org.ua/article/zasudzhennya-srsr-derusifikatsiya-maydan-yak-zminyuetsya-stavlennya-ukraintsiv-do-politiki-natsionalnoi-pamyati-na-tli-rosiyskoi-agresii>

Російсько-українська війна. Суспільство про національну культуру і мову в час війни: 10 березня 2023. Опитування <https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyni>. Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни//

Російсько-українська війна. Суспільство і формування національної пам'яті про війну з Росією: 8 травня 2023. Опитування. Символи, події та особистості, які формують національну пам'ять про війну з Росією. <https://dif.org.ua/article/analitichniy-zvit-zapidsumkami-opituvannya-viyna-mir-peremoga-maybutne>

Російсько-українська війна. Суспільство про майбутнє: 28 липня 2023р. Аналітичний звіт за підсумками опитування «війна, мир, перемога, майбутнє»/ <https://dif.org.ua/article/analitichniy-zvit-zapidsumkami-opituvannya-viyna-mir-peremoga-maybutne/>

Як російська пропаганда впливає на суспільну думку в Україні. Дослідження. 13. 02 2017. <https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/18384/2017-02-13-yak-rosiyska-propaganda-vplyvaie-na-suspilnu-dumku-v-ukraini-doslidzhennya/>

Як трансформується ставлення українців до декомунізації, УПЦ МП та націоналізму під час війни з Росією. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. Центр Разумкова. Серпень 2022р. // <https://dif.org.ua/uploads/pdf/1145635887643dc01793f984.54222178.pdf>

	<p>4. Посібники та підручники</p> <p><i>Масенко Л.</i> Нариси із соціолінгвістики. К., 2010.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики. Львів, 2009.</p> <p><i>The Cambridge Handbook of Sociolinguistics.</i> Ed. by Rajend Mesthrie. Cambridge University press. 2011.</p> <p>5. Словники</p> <p>В Ліпкан, Т. Попова. Стратегічні комунікації . Словник. К.. 2016</p> <p><i>Crystal D.</i> The Cambridge Encyclopedia of Language. – Cambridge, 1992.</p> <p><i>Skudrzykowa A., Urban K.</i> Mały słownik terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej. – Kraków; Warszawa, 2000.</p> <p>The Languages of the World. New Edition. – London; New York, 1995.</p> <p>The World Major Languages / Ed. by Bernard Comrie. – London; New York, 1991.</p> <p><i>Trudgill P.</i> A Glossary of Sociolinguistics. – Edinburgh University Press, 2003.</p> <p><i>Trudgill P.</i> Introducing language and society. – Penguin, 1992.</p> <p><i>Додаткова література</i></p> <p><i>Арендт Х.</i> Джерела тоталітаризму. Київ, 2002.</p> <p><i>Matsyuk H.</i> A new role for Sociolinguistics in the hierarchy of Linguistics disciplines (the experience of Ukraine) // Езикова політика на Европейския съюз и европейското университетско пространство. Велико Търново, 5–7 октомври 2005 г. – Велико Търново, 2006. – Т. 2. – С. 217–230.</p> <p><i>Matsyuk H.</i> Marking Ukrainians' public space as interaction of language and ideology: past and present // Name and Naming. Sacred and Profane in Onomastics. – Baja Mare, 2017. – P. 889-900.</p> <p><i>Matsyuk H.</i> Urban Street Names as a Marker of Language /Authority Interaction in Ukraine: Soviet (1922–1991) and Post-Soviet Periods (1991–2011) //Names in daily life. BIBLIOTECA TÉCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. № 11. – Barselona, 2014. – P. 361–369.</p> <p><i>Snyder, Timothy.</i> (2022, April 08). <i>Russia's genocide handbook. The evidence of atrocity and of intent mounts.</i> Thinking about... URL: https://snyder.substack.com/p/russias-genocide-handbook?s=r</p>
Тривалість курсу	Один семестр (2-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг – 90 годин, зокрема 32 год. аудиторних, з них – 16 лекційних, 16 практичних; 58 год. – самостійна робота. 3 кредити ЄКТС.
Очікувані результати навчання	<p>Студент повинен знати теоретичну базу про ідентичність як наукову категорію, а також лінгвістичні засади розкриття її змісту, методики аналізу ідентичностей за допомогою соціологічних опитувань, особливості відображення ідентичностей в кінематографії та художній літературі.</p> <p>Студент повинен вміти розрізняти причинно-наслідкові зв'язки у формуванні різних видів ідентичностей на підставі мовних показників соціологічних опитувань, знати історію розвитку ідентичностей, а також аргументувати широкий контекст з метою висвітлення проблем взаємодії мови та суспільства у своїй діяльності в цілому та створенні текстів експертного дискурсу зокрема.</p>

	<p>Студент повинен:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвинути свою професійну (лінгвістичну, культурну, історичну, соціолінгвістичну) компетентність; - поглибити свої знання про мову та суспільство; реалізацію зав'язків: мова-ідентичність/ війна / пропаганда / національна безпека / індивід / комунікація / соціально-професійна діяльність/ місце проживання; - вміти сформулювати свою фахову оцінку щодо різних виявів взаємодії <i>мова – ідентичність</i> .
Ключові слова	Мова як код і система, ідентичність, війна, пропаганда, національна безпека, ілюстративний матеріал у синхронії та діахронії.
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з філологічних дисциплін
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Викладач використовує методи: зіставний, дискурс-аналізу, біографічний, описовий, презентацій ілюстративного матеріалу та ін.</p> <p>Студенти поглиблюють знання про методи збору ілюстративного матеріалу в лінгвістиці: дискурс-аналіз, семантичний аналіз, методи лінгвістики тексту, анкетування, усне опитування, метод спостерігача, парадокс спостерігача, інтерв'ю та ін.</p>
Необхідне обладнання	Проектор, екран, ноутбук, доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота на практичних заняттях: 20% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 20. • За реферати: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20. Критерії оцінювання: самостійність та логічність аргументації, знання теорії та джерельної бази, вміння формулювати висновки. • Модулі: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30. • Залік: 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 30. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що письмові творчі роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Студенти зобов'язані дотримуватися часових рамок, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p>

	<p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
<p>Теми рефератів до заліку (на вибір) і питання на залік</p>	<p style="text-align: center;">Теми рефератів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мова як меншинний код та ідентичності в час I світової війни: приклад Холмщини і Підляшшя. 2. Українська мова в час II Світової війни: Райхскомісаріат Україна. 3. Функції української мови як меншинного коду в час II Світової війни: Генерал-губернаторство 4. Законодавчі показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> до початку російсько-української війни 5. Соціальні показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> до початку російсько-української війни. 6. Законодавчі та соціологічні показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> у час АТО. 7. Законодавчі та соціологічні показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> у час ООС 8. Законодавчі та соціологічні показники взаємодії <i>мова -ідентичність</i> у час повномасштабного вторгнення 9. Маркери, які свідчать про динаміку взаємодії <i>мова- ідентичність</i> у час війни. 10. Мова та ідентичність на тимчасово окупованих територіях. <p style="text-align: center;">Питання на залік</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія <i>мова-ідентичність</i> в парадигмі соціолінгвістики 2. Вивчення зв'язку мови та ідентичності: результати міждисциплінарного аналізу 3. Мова та ідентичність в екстремальних умовах воєн. 4. Мова та ідентичності в різних країнах світу 5. З історії взаємодії мови та ідентичностей: час імперій у 19 і 20 століттях 6. Роль заборон суспільних функцій української мови 7. Мова і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: політичний контекст 8. Мова і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: вплив громадської думки 9. Мова та ідентичність до війни: приклади з різних областей України 10. Мова та ідентичність у час АТО, ООС: законодавчі та соціокультурні показники 11. Мова та ідентичність у час повномасштабного вторгнення . законодавчі та соціокультурні показники 2022-2023рр. 12. Боротьба за ідентичності на тимчасово окупованих територіях України 13. Мова та ідентичності дітей в умовах війни
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу. Анкета включає запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи потрібно, на вашу думку, у прослуханому курсі розширити перелік проблем, пов'язаних із висвітленням динаміки змін взаємодії мови та ідентичності в час російсько-української війни 2014-2023рр? 2. Сформулюйте нові питання, які б Ви хотіли б обговорити?

	<p>3. Як, на Вашу думку, на філологічному факультеті можна організувати волонтерську роботу філологів як творців експертного дискурсу із висвітлення питань взаємодії мови та ідентичності?</p> <p>4. Як би ви оцінили якість курсу?</p>
--	--

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год.	Термін виконання
1 т. 2 год.	<p>МОДУЛЬ I. Мова та ідентичність: взаємодія до періоду незалежності України</p> <p>Лекція 1.</p> <p>Тема. Актуальність тематики курсу в системі дисциплін лінгвістичного циклу</p> <p>1. Навчальна дисципліна в системі інших курсів бакалаврату та магістратури. Рівні аналізу: функції мови, семантика, синтактика, прагматика.</p> <p>2. Мета, завдання, компетентності та результати курсу. Структура дисципліни, термінологічна база. Основна та додаткова література, теми та зміст лекційних завдань. Самостійна робота у підготовці до лекцій та практичних.</p> <p>3. Предметна сфера аналізу взаємодії мови та ідентичності до і в час російсько-української війни.</p>	лекція	<p><i>Мацюк Г., Горда О., Чучвара О.</i> Соціолінгвістика: інтеграційний науковий напрям та навчальна дисципліна/за ред Г. Мацюк. Львів. 2021.</p> <p><i>Grabias S.</i> Język w zachowaniach społecznych. – Lublin, 2003.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів)// Україноцентризм наукового сумління : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліга-Прес, 2014. С. 539–565.</p> <p><i>The Cambridge Handbook of Sociolinguistics.</i> Ed. by Rajend Mesthrie. Cambridge University press. 2011</p>	Опрацювання літератури. 3 год.	1 т.

		5.Взаємодія понять <i>мова-ідентичність</i> у парадигмі соціолінгвістики як підтвердження корелятивного зв'язку між мовою та війною зокрема та <i>мовою і суспільством</i> у цілому.			
2 т. 2 год.	Практичне 1. Тема. Теоретичні засади висвітлення проблематики курсу з площини мовознавства 1.Ознаки новітньої мовознавчої парадигми. Антропоцентризм, функціоналізм, експансіонізм та експланаторість. Що дають ці принципи опису мови для аналізу взаємодії мови та суспільства взагалі і мови та ідентичності зокрема в час війни? 2. Соціолінгвістика як науковий напрям та навчальна дисципліна про взаємодію мови та суспільства. Отримані результати. Українська соціолінгвістика про зв'язок мови та ідентичності. Результати досліджень. 3. Теорія і методи аналізу ідентичностей у мовознавстві. Чому потрібен міждисциплінарний підхід?	практичне	Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021 Мацюк Г. Етапи розвитку української соціолінгвістики. <i>Соціолінгвістичні студії</i> / за ред. Л. Ставицької. Київ, 2010. С. 17–22 <i>Мацюк Г.</i> Соціолінгвістика як інтеграційний напрям досліджень в умовах сучасної парадигми: міжнародний досвід й українська перспектива. <i>Наукові записки НАУКМ. Філологічні науки (Мовознавство)</i> . Київ, 2012. Т. 137. С. 28–34. <i>Мацюк Г.</i> Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів) //Україноцентризм наукового сумління : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліга-Прес, 2014. С. 539–565. <i>Мацюк Г.</i> Лінгвістичний ландшафт України як взаємодія мови та ідеології: минуле і сьогодення. <i>Мова і суспільство</i> / гол. ред. Г. П. Мацюк. Львів, 2017. Вип. 8. С. 71–83. <i>Мацюк Г.</i> Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавців: штрихи до образу українського суспільства першої третини ХХ століття. <i>Studia Ucrainica Varsoviensia</i> . Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216. <i>Мацюк Г.</i> Образ мови в суспільстві: методологія конструювання в науковому дискурсі	4 год.	2 т.

				Я. Б. Рудницького (1910–1995). <i>На сторожі слова</i> : зб. наук. праць на пошану професора Василя Грещука. Івано-Франківськ, 2019. С. 203–213.	
3 т. 2 год.	<p>Лекція 2.</p> <p>Тема. Міждисциплінарний підхід як нові можливості аналізу</p> <p>1.Взаємодія мови та ідентичності як об'єкт міждисциплінарного аналізу. Напрями розкриття зв'язку понять.</p> <p>2.Дослідження взаємодії мови та ідентичностей в Україні: Т. Воропаєва, С. Дацюк, Л.Нагорна та ін.</p>	Лекція	<p><i>Оліфер О.</i> Проблема взаємозв'язку мови та ідентичності особистості/// Вісник Львівського університету . Серія філос.-політол. Студії. 2018. Вип 20. С 67-72</p> <p><i>Ідентичність</i>: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. Ольги Бігун. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г. М., 2021. 295 с.</p> <p><i>Воропаєва Т.</i> Українська мова як базова основа національної ідентичності. - //http://ukrbulletin.univ.kiev.ua/Visnyk-11/Vogorayeva.html</p> <p><i>Воропаєва В. Г.</i> Проблема кризи ідентичності в умовах глобалізації та інформаційного суспільства// Гуманітарний вісник ЗДІА. 2011. №46.</p> <p><i>Дацюк С.</i> Нариси української ідентичності // Українська правда, 2014</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. – К., 2011</p> <p><i>Каліманова О. О.</i> Змістовий складник уроку літератури як засіб формування національно-культурної ідентичності учня//Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020.Випуск 75</p> <p>Волошина Н.Й. Іван Багряний. Українська література в загальноосвітній школі. 2007. № 3. С. 2–5</p> <p><i>Грицак Я.</i> Руслан, Богдан, Мирон: три приклади конструювання ідентичності серед галицьких русино- українців. -</p>	Опрацювання літератури. 3 год.	3 т.

				<p>http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um8/Statti/2HRYTSAK%20Yaroslav.htm</p> <p><i>Сінкевич О. Б.</i> Реклама як засіб конструювання ідентичності суб'єкта масової культури // Гілея: науковий вісник. – 2014. – Вип. 90. – С. 287-291.</p> <p><i>Шестакова О.М.</i> Нікнейм як засіб конструювання віртуальної ідентичності в електронному дискурсі чата // Методологічні проблеми сучасного перекладу: Суми, 2009. — С. 135-138.</p> <p>Харчук Р. Національна ідентичність і переживання історії.// zbruch. 06. 09. 2021.</p>		
4 т. 2 год.	<p>Практичне 2</p> <p>Тема. Широкий контекст взаємодії мови та ідентичностей: країни світу</p> <p>1. Динаміка взаємодії мови та ідентичності у різних країнах світу: Фінляндія, Австрія, Франція, Великобританія, Швейцарія, США, Ізраїль, Індія, Канада.</p> <p>2. Асиметрія мови та ідентичності. Регіональна ідентичність і національна безпека (Мова і корсиканська ідентичність; Мова та ідентичність: досвід Республіки Ірландії та Північної Ірландії; Мова та аландська ідентичність у Фінляндії. Динаміка змін; Каталанська мова і ідентичність: Каталонія).</p> <p>3. Мова та ідентичність українців в різних країнах : Польща, Бразилія, Канада, США</p> <p>5. Мова і європейська надідентичність. Дискусії</p>	Практичне	<p><i>Лунін Сергій.</i> Мовна ідентичність у світовому контексті: Норвегія. 13. 04. 2022. https://commons.com.ua/ru/movna-identichnist-u-svitovomu-konteksti-norvegiya/</p> <p><i>Беліцер Н.</i> Регіональна ідентичність і регіональний сепаратизм у сучасній Європі. - http://www.ucipr.kiev.ua/publications/regionalna-identichnist-i-regionalnii-separatizm-u-suchasnii-evropi</p> <p><i>Гладяк Т.</i> Європейська ідентичність у документах Євросоюзу. - http://www.lnu.edu.ua/personal/mdlviv/visnyk/15/identychnistj.html</p> <p><i>Грицак Я., Комаров О.</i> Шлях становлення української ідентичності. -К., 2021.</p> <p><i>Єгунов М. В.</i> Ідентичність як атрибут людини і суспільства. Дисертація... К., 2015.</p> <p><i>Кулик В.</i> Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. –К., 2010.</p> <p>М. Гримич. Мовна ідентичність українців Бразилії : історія досліджень// http://archive.ndiu.org.ua/fulltext.html?id=2199</p>	4 год.	4 т.	

<p>5 т. 2 год.</p>	<p>Лекція 3.</p> <p>Тема. З історії взаємодії мови та ідентичностей: час імперій XIX і XX століття</p> <p>1. Мова як засіб формування національної ідентичності в умовах імперій.</p> <p>2. Мова та індивідуальна ідентичність представників національної еліти: Т.Шевченко, П. Житецький, Т. Рильський, О. Потебня та ін.</p> <p>3. Мова та ідентичність під час трьох етапів українського державотворення (1917-1921)</p> <p>Мова та ідентичність в умовах СРСР</p> <p>4. Укази про згортання функцій української мови як маргіналізація української ідентичності</p>	<p>Лекція</p>	<p>Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк; – К.: Ін-т історії України НАН України, 2013.</p> <p>Каліманова О. О. Змістовий складник уроку літератури як засіб формування національно-культурної ідентичності учня//Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. Випуск 75.</p> <p><i>Слоневська І.Б.</i> Сучасна література як художня репрезентація феномену „гібридної ідентичності” / І.Б.Слоневська, С.Ю.Пірошенко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Філологічні науки. - 2020. - №4 (335), листопад. – С.161-170.</p> <p><i>Степико М.Т.</i> Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія / М. Т. Степико. – К. : НІСД, 2011.</p> <p>Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали. – К., 2005.</p> <p>Лібер Ю. Питання національної ідентичності в містах радянської України у 20-х роках XX ст.: http://www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1636</p> <p>Олексенко Р., Ю Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства: http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7898</p> <p><i>Кубайчук В.</i> Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004.</p>	<p>Опрацювання літератури.</p> <p>3 год.</p>	<p>5 т.</p>
------------------------	---	---------------	---	--	-------------

				<p><i>Кулик В.</i> Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. –К., 2010.</p> <p><i>Масенко Л.</i> Мова і суспільство: постколоніальний вимір. – К., 2004</p>		
6 т. 2 год.	<p>Практичне 3</p> <p>Тема. Заборони суспільних функцій української мови</p> <p>1. “Заборона українського слова в Росії. Реферат Петербурзької академії наук в справі знесення українського слова, з додатком Історичної записки К. А. Воєнського і вступним словом проф. М. Грушевського” (Скрентон, ПА, 1916).</p> <p>2. Василь Дмитришин. Передмова до перевидання праці Федора Савченка “Заборона українства 1876 р.” у “Harvard Series in Ukrainian Studies” (1970). Переклад з англійської</p> <p>3. Показчик українськомовних рукописних та друкованих творів, що розглядалися цензурними органами</p> <p>4. Скільки заборон?</p>	Практичне	<p><i>Мацюк Г.</i> Прикладна соціолінгвістика: питання мовної політики. Львів, 2009.</p> <p><i>Кубайчук В.</i> Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004</p> <p>Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк; К.: Ін-т історії України НАН України, 2013</p>	Підготовка модуля. до 4 год.	6 т.	
7 т. 2 год.	<p>МОДУЛЬ II. Мова та ідентичність у незалежній Україні</p> <p>Лекція 4</p> <p>Тема. Мова і конструювання національної ідентичності до війни: політичний та законодавчий контексти</p>	лекція	<p><i>Мова і вибори: україномовні часто голосують за владу, російськомовні за опозицію». - http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/43086/Mova_i_vybory_ukrajinomovni_chasto_golosujut_za?fb_comment_id=105539776294847_9200</i></p> <p><i>Тищенко Ю.</i> Політика ідентичності у виборчому процесі. Позиції політичних партій №1. Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2014.</p> <p><i>Мацюк Г. І Митнік.</i> Динаміка комунікативної компетентності фахівця-україніста в контексті вимог</p>	Опрацювання літератури. 4 год.	.7 т.	

		<p>1. Мова та ідентичність в незалежній Україні: конструювання взаємодії у програмах політиків та політичних партій (1991-2014).</p> <p>2. Мова і конструювання ідентичностей у програмах кандидатів у Президенти України та політичних партій.</p> <p>3. Політична програма як жанр політичної комунікації: яка роль для ідентичностей?</p> <p>4. Мовне законодавство та ідентичність. Європейська Хартія регіональних та міноритарних мов (2003), Закон України «Про засади державної мовної політики» (2019), Закон України «Про основи засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». Закон України «Про національні меншини (спільноти) України» (2023)</p>		<p>сучасного соціокультурного і політичного середовища України і Польщі. Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht = Діалог мов – діалог культур. Україна і світ: IX Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики (München, 1-4 November 2018 r.). München : LMU, 2019. С. 101–111</p> <p>Закон України про засади державної мовної політики (2012)</p> <p>Європейська Хартія регіональних та міноритарних мов (2003).</p>		
8 т. 2 год.	<p>Практичне 4</p> <p>Тема. Мова і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: вплив громадської думки</p> <p>1. Самоідентифікація українців і націоналізм. (Степан Павлюк).</p> <p>2. Самовизначення українців в умовах розмаїтості (Ігор Соломадин).</p> <p>3. Історична пам'ять і ідентичності (Ольга Гомілко).</p> <p>4. «Екологічна безпека» державної мови (Людмила Бордюк)</p>	Практичне	<p><i>Журженко Т.</i> Українсько-російський кордон як культурний і політичний конструкт [Електронний ресурс] / Т. Журженко // Українсько-російське пограниччя: формування соціального та культурного простору в історії та в сучасній політиці. – Харків, 2003. – С. 89. – Режим доступу: http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/seminars/materials/2003_04_11.pdf</p> <p><i>Україна-</i> проблема ідентичності : людина, економіка, суспільство. Конференція українських випускників програм наукового стажування у США. Львів. 18021 вересня 2003. Інститут Кеннана. Київський проект// https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/Identity.pdf</p>	4 год.	8 т.	

		5. Аранжування української ідентичності: імідж України в новітній літературі США (Антоніна Бадан).		<p>Крамар О. Успадкована дискримінація : носії української мови продовжують зазнавати утисків у власній державі// 25 травня 2012р.Український тиждень. https://tyzhden.ua/uspakovana-dyskryminatsiia-nosii-ukrainskoi-movy-prodovzhuiut-zaznavaty-utyskiv-u-vlasnij-derzhavi/</p> <p>Питання мови: результати останніх досліджень 2012 року// 25 05. 2012. Соціологічна група Рейтинг. https://ratinggroup.ua/research/ukraine/yazykovoy_vo_pros_rezultaty_poslednih_issledovaniy_2012.html</p> <p>Видатні українці всіх часів. // 28 .05. 2012. Соціологічна група Рейтинг. https://ratinggroup.ua/research/ukraine/vydayuschiesya_ukraincy_vseh_vremen.html</p>		
9 т. 2 год.	Лекція5. Тема. Зв'язки між мовою та ідентичністю до війни: реалізація в різних областях України 1. Мовно-культурні й політичні пріоритети громадян України з “радянською” ідентичністю. 2. Мова, інформаційна війна та ідентичність: ризики і виклики перед суспільством. 3.Мовний компонент у розвитку регіональних ідентичностей. 4. Львівський говір як ознака галицької ідентичності.	лекція	<p><i>Колодій А.</i> Радянська ідентичність та її носії в незалежній Україні. Ч. 3.- http://politicalstudies.com/?page_id=492</p> <p><i>Тищенко Ю.</i> Війна та ідентичність// Вісник «Твій вибір- 2014. Парламентські вибори». С. 7-11. - http://www.ucipr.org.ua/userfiles/Tvij_Vybir2014_VR_N1_policy_identity.pdf</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Регіональна ідентичність: український контекст. – К., 2008.</p> <p><i>Черкес Б.</i> Національна ідентичність в архітектурі міста. – Львів: Львівська політехніка, 2008.</p> <p><i>Мовна М.</i> Словник львівської говірки першої третини ХХ ст. – Львів, 2013.</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Регіональна ідентичність: український контекст. – К., 2008</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань-К, 2011</p>	Опрацювання літератури. 3 год.	9 т.	

				<p>Вишняк О. Історичні регіони України: критерії типологізації, соціокультурні відмінності та політична свідомість / О. Вишняк // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2015. – № 2. – С. 17–37.</p> <p>Динаміка суспільно-політичних поглядів в Україні. 19–30 листопада 2015 р. [Електронний ресурс] // Соціологічна група «Рейтинг». – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/2015_11_national_oversample_ua_combined_natl_and_donbas_v3.pdf.</p> <p>Нагорна Л. Історична свідомість у регіональному вимірі: українські реалії / Л. Нагорна // Регіональна історія України. – 2011. – Вип. 5. – С. 61–74.</p>		
10 т. 2 год.	<p>Практичне 5</p> <p>Тема. Особливості регіональної ідентичності Донбасу до війни</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональна ідентичність Донбасу до війни. Сприйняття Революції Гідності. 2. Соціологи про мову та ідентичність в регіонах. 3. Європейська хартія регіональних та міноритарних мов і російська мова. 4. Художня інтерпретація ідентичності Донбасу 	Практичне	<p>О. Клінова. Як формувалася регіональна ідентичність Донбасу// 11 грудня 2014р. Українська правда. https://www.istpravda.com.ua/articles/2014/12/11/146063/</p> <p>О. Кривицька. Ідентичність українського пограниччя: Донбас.-Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. Вип. 1 (87).с 293.-313. https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kryvytska_identychnist.pdf</p> <p>Юрій Юзич. Про український Донбас// 10 серпня 2023. Історична правда// https://www.istpravda.com.ua/columns/2023/08/10/163015/</p> <p>М Кулішов. Таким залишиться в історії вокзал БахмутІІ. Місце, яке зустрічало Армію УНР, знищене Росією// 24 липня 2023р. Історична правда.</p>	4 год.	10 т.	

				<p>https://www.istpravda.com.ua/articles/2023/07/24/162908/</p> <p>Борис Гуменюк. «Вірші з війни».2014. https://chtyvo.org.ua/authors/Humeniuk_Borys/Virshi_z_viiny/</p> <p>-Артем Чех. Точка нуль. (8 книг про російсько-українську війну. // 22. 10. 2020. Національна спілка письменників України. https://nspu.com.ua/novini/8-knig-pro-rosijsko-ukrainsku-vijnu/ (служив у війську), + Читай// https://chytay-ua.com/view.php?id=997</p> <p>- Володимир Рафєєнко. Довгі часи. 2019.</p> <p>-Т.Горіха Зерня. Доця.К., 2019. https://chtyvo.org.ua/authors/Horikha_Zernia_Tamara/Dotsia/</p>		
11 т. 2 год.	<p>Лекція 6</p> <p>Тема. Мова та ідентичність у час АТО, ООС. Законодавчі та соціокультурні показники</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Майдан як точка відліку. Чотири декомунізаційні закони 2015р. 2. Програми політичних партій про мови та ідентичності: вибори у Верховну Раду 2014, 2019 (програми партій); місцеві вибори 3. Результати соціологічних опитувань про різне трактування подій в Україні з огляду на рідну мову респондентів. 4.Виклики українській національній ідентичності в умовах зовнішньої агресії Росії 	лекція	<p>Виклики та загрози гуманітарній безпеці Української Держави : зб. наук.-експерт. мат-лів / за заг. ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2015. – 104 с. – (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 4).</p> <p>Актуальні проблеми забезпечення функціонування української мови як державної// 08. 04. 2021.Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-04/ukr-mova.pdf</p> <p>Релігійно-церковна динаміка в Україні : особливості 2021року// 02. 11. 2021. Національний інститут стратегічних досліджень https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyy-rozvytok/relihiyno-tserkovna-dynamika-v-ukrayini-osoblyvosti-2021-roku</p>	Опрацювання літератури. 3 год.	11 т.	

				<p>На вибір: «Поводир» (2014), «Кіборги» (2017), «Наші котики» (2020), «Черкаси» (2020)</p> <p>Динаміка ставлення до Голодомору 1932-1933 рр. СГ «Рейтинг». http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/holodomor_rg_112016.pdf</p> <p>Ставлення українців до свята 8 березня. СГ «Рейтинг» http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshenie_ukraincev_k_prazdniku_8_marta.html</p>		
12 т. 2 год.	<p>Практичне 6.</p> <p>Тема. Динаміка взаємодії мови та ідентичності в час АТО, ООС</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення декомунізаційних законів для змін громадського простору. 2. Суспільства і влада: впливи на зв'язок мови та ідентичності 3. Трансформація соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях. Мова ворожнечі і сайти кримських ЗМІ. 4. Стан розвитку громадянського суспільства 	Практичне	<p>Андрій Голуб. Настрій Донбасу. Соціологія окупованих і звільнених. // 4 травня 2018. Український тиждень. https://tyzhden.ua/nastrij-donbasu-sotsiolohiia-okupovanykh-i-zvilnennykh/</p> <p>Трансформації соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях (АР КРИМ, ОРДЛО). Напрями, тенденції політики ідентичності з боку рф, порушення прав людини// 15. 05 2019. Інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/transformacii-socialnikh-identichnostey-na-timchasovo</p> <p>Мова ворожнечі у Криму стала для РФ зброєю проти українців- дослідження.// 28 березня 2018. Зміна. https://zmina.info/news/mova_vorozhnechi_v_krimu_s_tala_dljia_rf_zbrojeju_protiv_ukrajinciv_doslidzhennja-2/</p> <p>Стан розвитку громадянського суспільства в Україні: шлях протягом 30 років та ключові аспекти 2021року// 07. 12. 2021р. Національний інститут стратегічних досліджень</p>	4 год.	12 т.	

				https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-dopovidi/stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-v-ukrayini-shlyakh		
13 т. 2 год.	<p>Лекція 7.</p> <p>Тема. Мова та ідентичність в час повномасштабного вторгнення. Законодавчі та соціокультурні показники 2022-2023рр</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування державної політики з метою утвердження української національної та громадянської ідентичності. 2. Лінгвістичний ландшафт України і деколонізація назв, пов'язаних з російською культурою, з географією РФ. Роль громадянського суспільства. Проєкт «Декомунізація. Україна» 3. Влада, суспільство і Церква в час війни. 4. Зміна ставлення до національних героїв, зокрема до І. Мазепи, С. Бандери, Р Шухевича, а також до представників радянської влади (Сталіна) 	лекція	<p>Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року./21. 10 2022р. Національний інститут стратегічних досліджень.</p> <p>https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-dopovidi/pro-stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-ukrayiny-v-2021-rotsi</p> <p>Державно-церковні та суспільно-релігійні відносини в умовах війни Росії проти України// 14. 07. 2023. Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-dopovidi/derzhavno-tserkovni-ta-suspilno-relihiyni-vidnosyny-v-umovakh</p>	Опрацювання літератури. 3 год.	13 т.	
14 т. 2 год.	<p>Практичне 7</p> <p>Тема. Динаміка зв'язку між українською мовою та українською ідентичністю в час повномасштабної війни проти України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 	Практичне	<p>Коментар щодо ініціативи створення в Росії Інституту регулювання норм української мови.// 09. 09. 2022./ Інститут української мови НАН України. https://iul-nasu.org.ua/novyny/komentar-shhodo-initsiatyvy-stvorennya-v-rosiyi-instytutu-regulyuvannya-norm-ukrayinskoyi-movy.html</p> <p>Мовний омбудсмен знову вимагає від Труханова дерусифікувати вивіски в Одесі.// 07. Листопада. 2022р. Радіо свобода.</p>	4 год.	14 т.	

	<p>2022): мета, завдання, принципи державної політики. Роль української мови.</p> <p>2. Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів (03. 05. 2023). Який це вплив на зміну знаків лінгвістичного ландшафту.</p> <p>3. Мова і динаміка ставлення українців до Розпаду СРСР, Сталіна протягом 2012-2023 років, до Степана Бандери, до УПЦ МП, націоналізму.</p> <p>4. Розширення суспільного вжитку державної мови.</p>	<p>https://www.radiosvoboda.org/a/news-movnyi-ombedmen-odesa-vyvisky/32119067.html</p> <p>Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022).</p> <p>Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів (2023)</p> <p>Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни// 10. Березня 2023. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyeni</p> <p>Понад третина жителів Києва перейшли на українську мову спілкування під час війни-опитування// 8. 02. 2023. Радіо Свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukrayinska-mova-kyiv-opytuvannia/32262436.html</p> <p>За рік в Україні кількість українськомовних зросла до 71%- опитування.// 10 березня 2023. Радіо свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukrayinska-mova-opytuvannia/32311809.html</p> <p>Динаміка ставлення українців до Сталіна протягом 2012-2023 років // 3. 08 2023. Пресреліз. https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1273&page=1&fbclid=IwAR1vomPD_v46V6OmLlud92h_0bRhCuCTifs4pQM5oNKEIFKst--k3DX_914</p>		
--	--	---	--	--

				Як трансформується ставлення українців до декомунізації, УПЦ МП та націоналізму під час війни з Росією. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. Центр Разумкова. Серпень 2022р. // https://dif.org.ua/uploads/pdf/1145635887643dc01793f984.54222178.pdf		
15 т. 2 год.	<p>Лекція 8</p> <p>Тема. Боротьба за мову та ідентичності: тимчасово окупованих територіях під час трьох етапів російсько-української війни</p> <p>1. Ідентичність містян: Маріуполь з розповідей бійців полку «Азов» і в умовах тимчасової окупації.</p> <p>2. Стан і функції української мови на тимчасово окупованих територіях. Крим, Луганська та Донецька області</p> <p>3. Вплив на ідентичність під час 8-місячної окупації Херсону.</p> <p>4. Депортація українських дітей до Росії і реакція ОБСЄ.</p>	Лекція	<p>Права людини на окупованих територіях та в зоні конфлікту -2017// 02. 04. 2018. Українська Гельсинська спілка з прав людини. https://www.helsinki.org.ua/prava-lyudyny-na-okupovanyh-terytoriyah-ta-v-zoni-konfliktu-2017/</p> <p>Діти війни. Право на життя та ідентичність.// 01. 062023. Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/news/statti/dity-viyny-pravo-na-zhyttya-ta-identychnist</p> <p>Триває громадське обговорення щодо перейменування об'єктів топоніміки у Херсоні// 15. 05. 2023. Херсонська міська військова адміністрація. https://miskrada.kherson.ua/news/tryvaie-hromadske-obhovorennia-shchodo-perejmenuvannia-ob-iektiv-toponimiky-u-khersoni/</p> <p>У школах Маріуполя проводять тотальну русифікацію// 20. 01. 2023. УКРІНФОРМ, https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3655723-u-skolah-mariupola-provodat-totalnu-rusifikaciju-cpd.html#google_vignette</p> <p>Русифікація українських дітей – серед найпідступніших злочинів Москви// 5 травня 2023. L.B.ua/https://lb.ua/blog/taras_kremin/554127_rusifikatsiya_ukrainskih_ditey-.html</p>	Опрацювання літератури. 4 год.	15 т.	

				ОБСЄ оприлюднила звіт про депортованих до Росії українських дітей// 4 травня 2023. L.B.ua. https://lb.ua/society/2023/05/04/554053_obsie_oprilyudnila_zvit_pro.html		
16 т. 2 год.	Практичне 8 Тема. Мова та ідентичність українських дітей на тимчасово окупованих територіях 1. Навчання українських дітей на тимчасово окупованих територіях. 2. ООН і українські діти. Чому доповідь Генерального Секретаря ООН неповна. 3. Посол Британії про причину викрадення українських дітей. 4. Русифікація і зміна ідентичності дітей.	практичне заняття	Креміль Т. Огляд обмеження функціонування української мови на тимчасово окупованих територіях України. / Уповноважений із захисту української мови. https://mova-ombudsman.gov.ua/oglyad-ukrayinskoyi-movi-na-timchasovo-okupovanih-teritoriyah-ukrayini Як Росія знищує ідентичність українських дітей на окупованих територіях. Та чому це варто називати індоктринацією// 15 лютого 2023. LB.ua.дорослий погляд на світ// https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/545996_yak_rosiya_znischue_identichnist.html . З широко заплющеними очима: злочини Росії проти українських дітей у новій доповіді Генерального Секретаря ООН//31 липня 2023. LB.ua.дорослий погляд на світ. https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/567838_z_shiroko_zaplyushchenimi_ochima_zlochiny.html Росіяни викрадають дітей , щоб винищити під корінь наступне покоління захисників України, -посол Британії в Україні//29 липня 2023. https://lb.ua/society/2023/07/29/567635_rosiyani_vikradayut_ditey_shchob.html Олександр Янковський, Олена Бадюк. «Депортація продовжується». У Росії далі заохочують до усиновлення українських дітей// 07. 07. 2023. Радіо свобода// https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryzovya-deportatsiya-ukrayinskykh-ditey-	Підготовка модуля. до 4 год.	16 т.	

			<p>prodovzhuyetsya-vyplaty-za-usynovlennya/32491844.html</p> <p>Ірина Сисак. Про викрадених Росією дітей, гуманітарні коридори, паспортизацію в окупації, скасовані виплати ВПО. Інтерв'ю з Іриною Верещук// 10 серпня 2023. Радіо свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/vereshchuk-vykradenidity-pasportyzatsiya-vyplaty-vpo/32542591.html</p> <p>На окупованих територіях РФ намагається стерти українську ідентичність тортурами, арештами і пропагандою для дітей,- Bloomberg. LB.ua. https://lb.ua/society/2023/05/09/554450_okupovanih_teritoriyah_rf.html</p> <p>Timoty Snyder. Playing the Victim.// 13/ 03/ 2023.Thinking about...https://snyder.substack.com/p/playing-the-victim</p>		
--	--	--	---	--	--